

- наявність спеціальних знань в області організації і управління виробництвом (теоретичних основ, передових методів і форм, рекомендацій сучасної вітчизняної та зарубіжної науки управління), а також уміння застосовувати їх у своїй практичній діяльності;
- здатність раціонально підбирати і розподіляти кадри;
- вміння мобілізувати колектив на вирішення поставлених завдань;
- здатність і вміння підтримувати дисципліну і відстоювати інтереси справи;
- вміння доцільно планувати роботу апарату управління;
- вміння розподіляти права, повноваження і відповідальність між підлеглими;
- вміння координувати діяльність всіх служб та підрозділів як єдиної системи управління організацією;
- вміння планувати і організовувати особисту діяльність, поєднувати в ній основні принципи управління, застосовувати в залежності від ситуації найбільш доцільні та ефективні стиль і методи роботи;
- вміння виявляти високу вимогливість до себе і підлеглих;
- прояв конкретності і чіткості у вирішенні оперативних питань і повсякденних справ;
- вміння враховувати і контролювати результати своєї роботи і роботи колективу;
- вміння стимулювати працівників, приймати на себе відповідальність в здійсненні своїх рішень;
- вміння усувати і не допускати будь-які прояви бюрократизму в своїй роботі і роботі підлеглих.

В умовах ринкової економіки висувуються підвищені вимоги і до особистісних якостей управлінського працівника, таким, як:

- чесність, справедливість; вміння працівника налагодити доброзичливі стосунки з підлеглими;
- витриманість і тактовність при будь-яких обставинах; цілеспрямованість; принциповість; рішучість у прийнятті управлінських рішень;
- наполегливість і енергійність в їх реалізації;
- вміння відстояти свою думку;
- самокритичність в оцінках своїх дій і вчинків;
- вміння вислуховувати поради підлеглих;
- правильне сприйняття критики з умінням робити відповідні висновки;
- вміння тримати слово і не обіцяти того, що не буде виконано;
- вміння користуватися своїми правами і повноваженнями, особливо у випадках застосування розпорядчого та організаційного впливу;
- вміння особистим прикладом і поведінкою в повсякденному житті позитивно впливати на підлеглих.

1. Карковська, В. Я. (2017). *Забезпечення кадрової безпеки на основі оцінювання управлінського персоналу. Державно-управлінські студії, (1)*. 2. Карковська, В. Я. (2015). *Оцінювання управлінського персоналу як основного джерела забезпечення кадрової безпеки підприємства. Вісник Національного університету Львівська політехніка. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку, (819), 47-52.*

Василевич Анна

Науковий керівник – к.е.н., доц. О.І. Білик

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД У СВІТЛІ МОНЕТАРИСТСЬКОЇ ТЕОРІЇ

Кількісна теорія грошей – це не якась окрема концепція, а загальнометодологічний підхід в економічній теорії, згідно з яким гроші впливають на економіку лише своєю кількістю і тому функціонування економічних систем вивчається у взаємозв'язку зі зміною маси грошей в обороті (кількісним фактором).

В економічній науці грошово-кредитна політика достатньою мірою досліджена, хоча коло питань актуальних проблем у цій сфері практично є безмежним, про що свідчать роботи вчених-економістів – Дж. М. Кейнса, М. Фрідмена, Дж. Б'юкенена, Р. Лукаса, Ф. Хайєка та ін. У сучасній Україні до вирішення даної проблеми у своїх роботах вдавались вчені-економісти – Гальчинський А., Лютій І. О., Мороз А., М., Савлук М. І., Дзюблюк О. В., Костіна Н. І. та ін.. В науці фінансового права концептуальні, методологічні начала дослідження грошово-кредитних відносин в Україні започаткування академік Воронова Л. К.

Мета – проведення аналізу поняття та ролі грошово-кредитна політики України в перехідний період у світлі монетаристської теорії.

Завдання – дослідити теоретичні засади грошово-кредитної політики; проаналізувати загальноекономічну та грошово-кредитну політику, що проводилась в Україні в перехідний період, виділивши сильні і слабкі сторони кожного етапу зокрема.

Актуальність теми визначається соціально-економічним значенням грошово-кредитної системи країни, яка приводить в дію і забезпечує функціонування виробництва, сфери обміну і споживання.

Залежно від того, як прибічники кількісної теорії пояснюють механізм впливу маси грошей на сферу реальної економіки, виділяється кілька її напрямів: класична кількісна теорія; неокласична кількісна теорія; кейнсіанський напрям; сучасний монетаризм; кейнсіансько-монетаристський синтез.

Загальноекономічна та грошово-кредитна політика, що проводилась в Україні в перехідний період, поступово трансформувалася від суто кейнсіанського спрямування до монетаристського та кейнсіансько-монетаристського синтезу.

На першому етапі (1991-1994рр.) підходи до вирішення завдань економічної політики в Україні мали переважно кейнсіанський уклін : переважали настрої недооцінки сталості грошей та монетарної політики, пріоритетності прямого державного регулювання економіки, перебільшення значення фінансово-бюджетної політики тощо.. На цьому етапі вирішальну роль у прийнятті владними структурами економічних рішень відігравали поточні, переважно короткострокові, цілі, що визначалися в основному політичними чи соціальними міркуваннями. Довгострокові, стратегічні цілі (стабілізація цін, макроекономічна стабілізація, забезпечення економічного зростання, підвищення зайнятості тощо) відсувалися на другий план. Переважало "ручне" управління вирішенням конкретних економічних завдань, замість того, щоб швидше створити ринковий механізм економічного розвитку і забезпечити його функціонування на засадах саморегулювання. Такий підхід зумовлював надто повільний перебіг ринкових реформ в Україні, сприяв поглибленню економічної кризи: ринки розбалансовані, державні фінанси підірвані, бюджет непомірно дефіцитний, сфера обігу переповнена зайвими грошима, виробництво швидко скорочувалося

У цей період явно – перебільшувалася роль та можливості держави в регулюванні економіки. Також Інфляційна загроза явно недооцінювалася. Емісія грошей широко використовувалася для фінансування всіх поточних потреб, які не були передбачені державним бюджетом, та для покриття бюджетного дефіциту.

З 1994 р. в економічній політиці відбулися деякі зміни, особливо в монетарній сфері, а саме:

- * в загальноекономічній політиці був проголошений курс на макроекономічну стабілізацію, на прискорення ринкових реформ та формування ринкового механізму функціонування економіки;
- * у фінансово-бюджетній політиці визнавалося за необхідне переорієнтуватися на подолання бюджетного дефіциту і послаблення дефіцитного фінансування економіки, зменшення податкового тиску і переведення суб'єктів господарювання на засади самофінансування;
- * у грошово-кредитній політиці було взято курс на подолання гіперінфляції, лібералізацію кредитного та валютного ринків, формування ринку цінних паперів, відмежування емісійного механізму НБУ від бюджетного механізму і скорочення фінансування бюджетного дефіциту за рахунок сеньйоражу.

Подібна переорієнтація адекватна ідеям сучасного монетаризму. Проте більш-менш послідовно і повно вона була реалізована лише у сфері монетарної політики

Проте подальший розвиток подій показав, що досить послідовно дотримувалося проголошеного курсу лише монетарне керівництво країни, передусім НБУ. У загальноекономічній та фінансово-бюджетній політиці суттєвих змін у бік посилення засад ринкового саморегулювання не відбулося.

Тому є підстави вважати, що на другому етапі перехідного періоду, що розпочався з 1994р., економічна політика в Україні проводилася на дуальних засадах – керівництво реальної економіки та фінансово-бюджетної сфери здійснювалося більше в руслі кейнсіанських підходів, а керівництво монетарної сфери – у руслі монетаристських підходів. Такий дуалізм негативно вплинув на хід ринкової трансформації економіки, на стан макроекономічної стабілізації та оздоровлення державних фінансів, поглибив розрив між секторами реальної економіки та грошово-кредитним. Адже механізм ринкової саморегуляції економіки не був створений. Це істотно знизило результативність антиінфляційної політики, обмежило її позитивні наслідки переважно монетарною сферою.

Орієнтація грошово-кредитної політики в Україні на монетаристські підходи економічного регулювання проявилася в багатьох діях і рішеннях Національного банку.

Позитивними наслідками такої політики НБУ стали:

- поступове (протягом 1994-1995 рр.) зниження інфляції з гіпервисокого (10 260% в 1993 р.) до помірною (139% в 1996р.) рівня;
- помітна стабілізація валютного курсу гривні;
- формування авторитету НБУ як органу монетарного управління серед українських та міжнародних банків та інших фінансових структур;
- утвердження самостійного статусу НБУ серед органів державного управління економікою.

Щоб реалізувати ці досягнення в грошово-кредитній сфері і вивести економіку зі стану тривалої стагнації, потрібно прискорити формування ринкового механізму функціонування економіки України. Тільки за цієї умови можна буде довести, що результативність монетаристських підходів не обмежується лише грошово-кредитною сферою, а й проявляється у сфері реальної економіки. А також більш ефективно використати рекомендації представників обох напрямів сучасної монетаристської теорії, що формуються на засадах кейнсіансько-неокласичного синтезу.

На другому етапі (1994-2000 рр.) був проголошений курс на прискорене формування ринкового механізму, проведення жорсткої антиінфляційної політики, стимулювання розвитку підприємництва, посилення стимулюючих якостей податкового механізму та на підвищення ролі монетарної політики в системі економічного регулювання.

Висновок: Щоб реалізувати ці досягнення в грошово-кредитній сфері і вивести економіку зі стану тривалої стагнації, потрібно прискорити формування ринкового механізму функціонування економіки України. Тільки за цієї умови можна буде довести, що результативність монетаристських підходів не обмежується лише грошово-кредитною сферою, а й проявляється у сфері реальної економіки.

1. Гриценко А., Кричевська Т. *Необхідність і передумови формування монетарної стратегії як форми комунікації центральних банків* // Вісник НБУ, 2005, № 11. – С. 8. 2. *Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі сучасних монетаристських теорій*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://lubbook.org/book_215_glava_33_Tema_6.4._Groshovo-kreditna_po.html 3. Мороз А.М. *Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник* / А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна, М.І. Савлук та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – С.403.

Веселов Олександр

Науковий керівник-к.н.держ. упр., асист. О.В. Паска

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕЛЕГОВАНИХ ДЕРЖАВОЮ ПОВНОВАЖЕНЬ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Проблема реформування системи місцевого самоврядування та податкової децентралізації вже тривалий час є питанням обговорень та дискусій. Декілька раз в Україні були спроби здійснити децентралізацію місцевого самоврядування. Проте, лише з 2014 року, зі схваленням КМУ Концепції зміни системи місцевого самоврядування, ці процеси набули реального втілення.

З 2015 р. вступили в силу зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України, які запустили перший етап реформування системи місцевого самоврядування. Внаслідок цього мали бути забезпечені фінансово делеговані державою повноваження. Однак, чимало повноважень до сьогодні не мають фінансового забезпечення та є тягарем для органів місцевого самоврядування.

Метою статті є дослідження фінансового забезпечення виконання делегованих повноважень місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Основні повноваження місцевого самоврядування описано у ст. 143 КУ, а більш деталізовано в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», де передбачено поділ повноважень органів місцевого самоврядування на власні та делеговані.

Крім цього, здійснення головами та очолюваними ними виконавчими комітетами сільських, селищних і міських Рад делегованих повноважень державної виконавчої влади згідно з законодавством є обов'язковим, і за їх невиконання або неналежне виконання вони несуть відповідальність перед Президентом України, Кабінетом Міністрів України, а також відповідними головами державних адміністрацій, що підвищує актуальність проблеми фінансового забезпечення делегованих повноважень.

У Бюджетному кодексі України описано розділення видатків між різними видами місцевих бюджетів з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих державою послуг та наближення їх до безпосереднього споживача. У Ст. 89 Кодексу описано перелік загальних повноважень, які закріплені за бюджетами місцевого самоврядування базового рівня. Водночас, бюджети селищних об'єднань, селищ та міст районного значення було звільнено від необхідності забезпечення основних гарантованих послуг. Ці функції сьогодні за них виконують районні бюджети, не будучи за своєю суттю бюджетами місцевого самоврядування базового рівня.

Основним фінансовим інструментом забезпечення державою переданих місцевому самоврядуванню повноважень є міжбюджетні трансферти, зокрема цільові субвенції.

Вже з 2015 року, до прикладу, галузь освіти фінансується місцевою владою за рахунок цільової освітньої дотації, щоправда формула розрахунку даної дотації змінювалась вже декілька разів. З 2017 р. освітня дотація покриває лише платню педагогічного персоналу, а всі інші витрати покриваються за рахунок додаткової дотації на фінансування переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я. Така додаткова дотація надається у зв'язку з передачею на фінансування з місцевих бюджетів усіх видатків на загальноосвітні заклади (крім видатків на оплату праці педагогічних працівників), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв для закладів охорони здоров'я.

Додаткова субвенція зможе покрити усі додаткові потреби з утримання закладів освіти та охорони здоров'я лише на дві третини.

Також варто зазначити, що у Бюджетному кодексі у перехідних положеннях заплановано внести відповідні зміни до нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих стандартів надання соціальних послуг та нормативів при здійсненні видатків з місцевих бюджетів, а саме: мережі, штатних нормативів, робочого навантаження, нормативів витрат бюджетних установ.

Вирішення даної проблеми було заплановане до 1 березня 2018, проте згодом відтермінували до 1 березня 2020 р. То ж в Україні вже новий уряд зобов'язаний відповідно до перехідних положень Бюджетного кодексу запропонувати відповідні механізми фінансового забезпечення делегованих державою місцевим